

Štábní kapitán děl. Jiří Pešek:

Použití radiotelegrafie.

Jedno z nejlepších a zatím nejjistějších pojitků je radiotelegrafie. Její použití všestranné bylo nejvíce dosud využito u dělostřelectva. Tu najdou vhodný příklad k použití, svým potřebám vhodně přizpůsobený, též ostatní zbraně.

Radiotelegrafie dokonale nahrazuje telefon u baterií. Lze jí zvláště s výhodou použít u baterií hrubých a těžkých, kde telefonní vedení jsou dlouhá, spotřebují mnoho času a personálu a materiálu na vystavění i udržování.

Radiotelegrafní spojení je rychlejší nebo aspoň stejně rychle jako telefon. Pověly nutno ovšem dávat ve zkratkách a vždy celý povel najednou. Kdyby se dával povel po částech, na př. HS 200 + pak zase L L 05 atd., střelba by se protáhla asi o dvojnásobně dlouhý čas, jako v případě předešlém (prakticky zkoušeno a měřeno během ostré střelby).

Pak nutno radiotelegrafickou manipulaci střelbě prakticky přizpůsobiti.

Příklad:

Velitel baterie velí: „Povel! Hlavní směr! Strana 250 méně, po 4 méně!“

Radiová stanice na pozorovatelně navázala spojení s radiovou stanicí v baterii a dává jí návštěví „povel“, až dostane povel; dá: „HS 250— a 4—“, opakuje a dává zase pomlčky, než dostane další část povelu. Jakmile povel je ukončen, ukončí daný povel křížkem a radiová stanice u baterie opakuje celý povel. Takové radiogramy ve zkratkách nejsou tajné, mohou se pokládat za více méně otevřenou řeč, ale nelze jimi nic prozradit. Lze jimi však prozradit přítomnost baterií, které radiotelegrafie používají, a prozradit místo neb aspoň prostor palebného postavení a pozorovatelný, ježto radiové stanice mohou být vyslechnuty a zaměřeny.

Velmi skvěle se osvědčí toto pojítko pro baterie určené pro ústupový boj, zvláště tehdy, když nebude možno stavět buď pod tlakem času nebo pod tlakem nepřítelů telefonní vedení a je svinovat. Radiotelegrafie je dále výborným pojítkem pro spojení pěchoty s dělostřelectvem. Tu možno používat obvyklých zkratk a není možno jí nic prozraditi.

Taková depeše „48 s 150 kul riz“, znamenající: „od smluveného bodu číslo 48 severně 150 m je kulomet, střílejte naň ihned“, nic vážného nezrazuje. Lze tu použít i souřadnic a zase není tu nic vážného k prozrazení nepříteli.

Neoblíbená je však radiotelegrafie tam, kde běží o taktické depeše, které nutno šifrovat a dešifrovat. U vyšších velitelství je šifrování velmi nutné, a je tedy o ně s dostatek postaráno. Jinak je to u pluků. Tam není, zvláště u pěchoty, tolik klidu, depeše nerozluštěná působí zvýšení neklidu a p. Také tam není nutno tak často šifrovat. Zprávy lze podat rychle, snadno, bez šifrování, tajně podle jednoduchého kodu.

Takový kod považuji za velmi potřebný. Prakticky jsem jej vyzkoušel o závěrečných cvičeních, ovšem v malém měřítku u dělostřelectva (příloha 1).

Každá radiotelegrafní depeše musí být krátká, ale může obsahem být dlouhá. Na př. „ab“: znamená „zaujměte nová palebná postavení podle plánu“. Krátkost depeše je odůvodněna tím, že se může tak depeši podat mnoho a nezatíží se radiotelegrafní provoz.

Heselná čísla			V ý z n a m	Značka	Hledací jméno
1	37	73	Zaujměte pal. postavení v prostoru . . . pozorovatelný v prostoru . . . Zaujal jsem pal. post. v prostoru . . . pozorovatelný v prostoru . . .	a	Pal. postavení
2	38	74	Zaujměte hotovostní pal. post. v prostoru . . . Zaujal jsem hotovostní pal. post. v prostoru . . .	á	
3	39	75	Zaujměte vyčkávací pal. post. v prostoru . . . Zaujal jsem vyčkávací pal. post. v prostoru . . .	ä	
4	40	76	Vaše hlavní pásmo působnosti . . . vedlejší . . .	b	Pásmo působnosti
5	41	77	Zřídil jsem pom. pozorovatelnu v prostoru . . . mohu pozorovat v prostoru . . . Zřídte pom. poz. v prostoru s hlavním úkolem pozorovat v prostoru . . .	c	Pozorování
6	42	78	Zařídte bezpečné pozorování prostoru . . . hlase pozorování Zařídil jsem bezpečné pozorování prostoru nařízeného a hlásím . . .	d	
7	43	79	Proveďte průzkum cílů v prostoru . . . Provedl jsem průzkum v prostoru . . .	e	Průzkum
8	44	80	Proveďte průzkum pal. post. v prostoru . . . pozorovatelem v prostoru . . . Provedl jsem průzkum pal. post. v prostoru . . . pozorovatelem v prostoru . . .	é	
9	45	81	Přemístěte se po bateriích do prostoru . . . Přemístil jsem se po bateriích do prostoru . . .	f	Přemístění
10	46	82	Přemístěte se po oddílech do prostoru . . . Přemístil jsem se po oddílech do prostoru . . .	g	
11	47	83	Přemístěte se do nových pal. post., jak bylo umluveno Přemístil jsem se do nových pal. post., jak bylo umluveno	h	Situace
12	48	84	Hlaste situaci vlastní pěchoty . . . Hlásím situaci vlastní pěchoty, vlastní pěchota je . . .	ch	
13	49	85	Hlaste situaci nepřátelské pěchoty . . . Hlásím situaci nepřátelské pěchoty, pěchota je . . .	i	
14	50	86	Hlaste situaci v sousedství Hlásím situaci v sousedství, vlastní pěch. . . , nepřátelská pěchota . . .	j	
15	51	87	Hlaste situaci dělostřelectva, pal. post. pozorovatelem Hlásím situaci dělostřelectva, pal. post. pozorovatelem	k	
16	52	88	Proveďte zprávu: nepřátelská pěchota je v prostoru . . .	?	
17	53	89	Proveďte zprávu: vlastní pěchota je v prostoru . . .	!	
18	54	90	Proveďte zprávu . . .	l	

Příl. 1a.

Heselná čísla			V ý z n a m	Značka	Hledací jméno
19	55	91	Zajistěte opticky spojení s ... Zajistil jsem opticky spojení s ...	m	Spolupráce
20	56	92	Zřídte bezpečné radiotelegrafní spojení s ... Zřídil jsem bezpečné radiotelegrafní spojení s ...	n	
21	57	93	Je vám přidělen letec k spolupráci ...	ň	
22	58	94	Vyšlete spojky do prostoru (neb) velitelství ...	o	
23	59	95	Je vám přidělena speciální jednotka; spojte se přes ústřednu ...	ö	
24	60	96	Vyšlete styčnou hlídku k ... do prostoru ... Vyslal jsem styčnou hlídku k ... do prostoru ...	p	Střelba
25	61	97	Připravte střelbu na cíle ... Mám připravenou střelbu na cíle ...	q	
26	62	98	Připravte střelbu na cíle ... a na znamení ... spusťte palbu Připraven čekám na znamení ...	r	
27	63	99	Hlaste stranu a dálku cílů Hlásím stranu a dálku cílů	s	
28	64	100	Hlaste počet střeliva na dělo ... Hlásím počet střeliva na dělo ...	t	
29	65	101	Výdejny střeliva jsou v prostoru ...	u	Střelivo
30	66	102	Umístěte trény v prostoru ... Umístil jsem trény v prostoru ...	ü	
31	67	103	Váš úkol je přímá podpora	v	Úkol
32	68	104	Váš úkol je protibaterijní činnost	w	
33	69	105	Váš úkol je zesílení přímé podpory	x	
34	70	106	Velení decentralisováno, střelba podle vlastního pozorování, spotřeba na dělo denně...	y	Velení
35	71	107	Velení centralisováno, zapojte se na ústřednu ... Velení centralisováno, jsem zapojen na ústřednu ...	z	
36	72	108	Kuchyně (stravu) dirigujte do prostoru ... Kuchyně (stravu) dirigoval jsem do prostoru ... Kuchyně (stravu) dirigoval jsem do nařízeného prostoru.	()	Zásobování

V budoucnosti nutno počítat s radiovými rušiči mohutné intensity, takže bude možno bezpečně podat jen krátké radiodepeše.

Jako příklad kodu uvádím tento jednoduchý kod, obsahující jen zdvojená písmena, znaménka: aa, bb atd. A tu je možno podat jím 36 vět (významů). Každé značce třeba dát 36 významů. Je tedy tajný. Nutno znát heslo.

Příklad: Heslo = + 14.

Je třeba dát depeši: „Hlaste situaci vlastní pěchoty.“ Hledací jméno „situace“; vidíme, že u depeše: „Hlaste situaci vlastní pěchoty“ je číslo 12, 48, 84 + 14 = 26, 62, 98. Nedáme tedy značku u čísla 12, t. j. „chch“, ale značku u čísla 26, t. j. „rr“. Stanice dostane depeši „rr“, vidí tu číslo 26. Odečtením 14 dostává číslo 12 a tu čte depeši „Hlaste situaci vlastní pěchoty“.

To je příklad, jak lze depeše učinit tajnými.

Heslo může být + 1 až + 36 nebo - 1 až - 36.

Tři řady hledacích čísel jsou pro lepší hledání a plné využití 36 významů v našem případě pro každou značku.

Terén, prostor buď dávat v otevřené řeči nebo předem smluveným číselným znamením anebo souřadnicemi, které lze eventuálně podle hesla změnit.

Na př.: Souřadnice jsou 2348,

1792;

heslo + 14 tedy opravíme podle domluvy tisíce o desítky a stovky o jednotky.

2348	1792
14	14
3748	3192

Tu ukazují jenom příklad možnosti této metody.

Jiný příklad:

Heslo = Ø Depeše: „rr 41!“ znamená „připravte střelbu na cíl 41“ a na znamení „!“ spustíte palbu“ — atd.

Použitím skupin dvou různých písmen dostaneme kodex pro 1156 významů, což je dosti pro všechny druhy zbraní. K spolupráci každé značce lze dát podle hesla 1156 významů, což je tajnost a utajení dostačující.

Heselná čísla	Význam	Značka	Hledací jméno
1 1157 2312	 Prověřte zprávu vlastní pěchota dosáhla prostoru	aa	situační
2 1158 2313			
3 1159 2314			
4 1160 2315			
5 1161 2316			
6 1162 2317			
7 1163 2318			
8 1164 2319			
9 1165 2320			
.....		bc	
1156 2312 3468		ZY	zásobování

Heslo: může být + 1 až + 1155 nebo — 1 až — 1155.

Příklad: Heslo — 1148,

depeše = ZY48 = 1156 — 1148 = 8 = prověřte zprávu, že vlastní pěchota dosáhla prostoru 48.

Kod může být nalezen nepřítelem, nemůže ho však bez hesla využít.

Bude to celá kniha, kterou lze účelně rozdělit a sestavit. Pěchota, dělostřelectvo atd., spolupráce pěchoty, dělostřelectva atd.

Místo bude nám někdy možno určit bez šifry přímo, na př. „Sudoměřice“. Jindy budeme chtít je utajit. Použijeme tedy souřadnic a ty šifrujeme jednoduše odečtením nebo přičtením určitého hesla.

Myslím, že by se tento způsob osvědčil a byl by uvítán u všech nižších velitelství. Složení i rozluštění depeše by bylo snadné a rychlé. Při tom by ovšem i tato velitelství znala šifrování a určité a jistě řidké zprávy, které by nešlo z jakéhokoliv důvodu tímto způsobem podati, podaly by se obvyklým způsobem šifrované.

Jsem přesvědčen o účelnosti a prospěšnosti této metody pro velitelství rot až pluků, baterií až skupin a p., která by podala tímto způsobem své zprávy ještě divisím nebo jejich orgánům.

Výhody: rychlost šifrování, dešifrování, možnost zkomolenin nepatrná, rychlé podání, nezatížení radiotelegrafního provozu dlouhými depešemi.

Hodí se pro signalisaci, radiotelegrafii, zemní telegrafii a p. Lze takto i telefonovat určité depeše, bojíme-li se naslouchání, a to velmi rychle a stručně. Depeše: „ab“ (a jako achát, b jako Božena).

Štábní kapitán děl. Leo Hever:

Podstata jednostranného pozorování a výcvik.

O jednostranném pozorování bylo ve Vojenských rozhledech již hodně psáno a mnoho článků bylo rychlosti provedení střelby velmi prospěšné.

Není jistě bez zajímavosti, že přes to tato střelba u začátečníků dnes ještě, a to poměrně dosti často, vyvolává při nejmenším určité zaleknutí před touto úlohou, třebaže není o nic těžší než střelba s pozorováním osným. Předpis dnešními abaky nám přípravu této střelby ulehčil do té míry, že nám zbude vlastně jen provedení samo. Ale k rychlému provedení a ušetření střeliva je nutné, abychom methodě důkladně porozuměli.

Nechci nijak tvrdit, že se jí nerozumí, ale jak jsem zjistil, pracuje se většina začátečníků velmi těžce k správné představě o střelbě s tímto pozorováním. Ani nepopírám, že předpis zrovna v těchto statích je těžce srozumitelný, protože správně jde do úplných podrobností a ztrácí tím přehlednost; vyžaduje tedy důkladného studia.

Při pátrání po příčinách nepochopení jednostranného pozorování jsem přišel letos na zajímavé případy při debatách. (Pro celý článek předpokládám pozorovatelnu vlevo od záměrné cíle. Samo sebou se rozumí, že při pozorovatelně vpravo je vše analogické.)

Nyní k jádru věci.

Při jednostranném pozorování v pozorovaném pásmu dbá předpis úzkostlivě požadavku, aby rány ležely na pozorovací přímce nebo tak blíz-